

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Congresul național-bisericesc.

După o muncă intensivă de șapte zile, în nouă ședințe lungi, în cari s'au purtat discuții vii și interesante și s'au rostit vorbiri dictate de cel mai cald interes față de biserica noastră dreptmăritoare și de așezămintele ei, — congresul nostru național-bisericesc și-a terminat lucrările ieri, Duminecă, la ora unu, și sesiunea ordinară congresuală a fost închisă prin Înaltpreasfințitul Domn Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Meșianu, cu cuvinte de laudă și de mulțămire la adresa deputaților congresuali. Excelența Sa a spus următoarele:

„Preasfințite Domnule Episcop!
Prea stimaților Domni deputați!

Cu ajutorul lui Dumnezeu terminându-se agendele avizate la această sesiune congresuală — eu, mai înainte de toate, mă simțesc datoriu a mulțami din adâncul sufletului preabunului Dumnezeu, că și la etatea mea destul de înaintată m'a ajutat la prezidarea și conducerea ședințelor congresuale.

După Dumnezeu Vă mulțămesc și Dvoastre, Domnii deputați, atât pentru zelul și interesul, cu care ați conlucrat și astădată la opul cel mare al viitorului nostru, cât și pentru dragostea și bunăvoința cu care m'ați ajutat și pe mine, în conducerea pertractărilor din acest congres.

După cari mai rugând pe bunul Dumnezeu să binecuvinteze lucrările noastre, ca să aducă roduri bune și salutare bisericii noastre naționale, și să Vă binecuvinteze și pe Dvoastră cu mulți ani fericiți, apoi mai împărțându-vă și binecuvântarea mea arhierască, declar sesiunea congresului nostru național-bisericesc ordinar pentru anul 1912 de închisă.”

Din rapoartele pe cari le-am publicat, și cu a căror publicare continuăm și terminăm în numărul de astăzi al ziarului nostru, publicul cetitor va vedea și va cunoaște cari sunt chestiile cari au preocupat de astădată congresul național-bisericesc mai ales, și care e soluția dată fiecărei chestii?

Vor fi de acord cetitorii cu noi, când constatăm, că activitatea congresului nostru a fost și de astădată rodnică și folositoare pentru așezămintele bisericii gr.-ort. române din patrie, — prin inovațiile făcute și prin hotărârile luate.

Dintre inovații amintim cele trei regulamente nouă: despre regularea funcțiunii organelor protopresbiterale, despre procedura judecătorească în cauzele matrimoniale, și despre examenele de calificare în învățătorească, — toate trei puse pe baze și principii moderne, dar totuși aduse în consonanță cu dispozițiile legii noastre fundamentale bisericești, cu statutul organic.

Dintre hotărâri remarcăm, ca mai de însemnătate, pe cele referitoare la ameliorarea sortii preoției noastre, — o chestie despre a cărei

mare importanță au fost adânc pătrunși toți domnii deputați congresuali, — și pe cele referitoare la școale, la învățământ și la legea școlară.

Vor fi, sigur, și de aceia, pe cari hotărârile prime nu-i vor mulțami, pentru că ei vor fi așteptat mai mult: îmbunătățirea faptică a dotațiunii; dar aceștia uită, că congresul e for numai îndrumător, și că acum la consistorul mitropolitan e rândul se facă tot posibilul, ca nemulțămirea să înceteze în sânul preoției noastre.

Premiând acestea, continuăm acum cu raportul.

Ședința a cincia.

Ținută Vineri, 5/18 Octomvrie. Preșident I. P. S. Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Meșianu, notar de ședință Dr. Ioan Pap.

Notarul Dr. George Adam citește procesul verbal al ședinței premergătoare. Se autentică.

Se prezintă rugarea deputatului congresual Dr. G. Rocsin pentru concedia pe restul sesiunii. Concediul se acordă.

Preasfinția Sa Episcopul Dr. Miron E. Cristea face propunerea următoare:

„E fapt constat, că — pe lângă toate eforturile laudabile și jertfele frumoase aduse de credincioșii bisericii noastre întru salvarea și susținerea școalelor sale primare confessionale — am pierdut în întreaga mitropolia școalele noastre din o mulțime de parohii.

Deodată cu încetarea acestor școale au rămas conducătorii firești ai intereselor bisericești, culturale și putem zice că și a celor economice — anume preoții — lipsiți de un factor însemnat, de un împreună-lucru pe care îl îndatorat a munci în direcțiunile indicate.

Și până când împrejurările ne vor permite a putea redeschide școalele pierdute și a înființa și altele noi — nu putem lăsa pe preot lipsit de tovarășul indispensabil și independent, care să-i stea la toate în ajutor.

Un asemenea factor poate deveni cântărețul bisericii noastre, dacă i se va asigura o existență mai bună și i se va da o pregătire specială.

Având în vedere, că în comunele, unde nu avem școale proprii — credincioșii bisericii noastre — au suferit de sarcina destul de grea a dării de cult și astfel mai ușor ar putea statui o plată corespunzătoare pentru barem câte un cântăreț al bisericii din o parohie, ceea ce ar atrage la posturile de cantori elemente mai bine pregătite,

propun:

1. Măritul congres pe calea consistorului mitropolitan să atreagă lărua aminte a consistoriilor eparhiale asupra acestei necesități, insistând, că unde numai se poate și mai ales în parohiile fără școale confessionale românești — să se sistematizeze posturi de cântăreți cu plată mai bună.

2. Iară pentru a da acestor cântăreți putința a-și câștiga o pregătire și calificare mai temeinică, pe baza căreia să poată aduce mai bune servicii dezvoltării poporului nostru de la sate — fie singuraticile eparhi, fie toate împreună — să caute mijloacele de lipsă și să studieze modalitățile pentru înființarea unei școale de cântăreți bisericești, precum au și alte biserici românești surori. Înființarea acestei școale speciale este reclamată mai ales și de dureroasa decadență în prea multe părți a cântărilor bisericești, cari în viața noastră religioasă și în ritualele bisericești au un rol atât de important și înfrățire atât de binefăcătoare asupra credincioșilor noștri.”

Propunerea se predă comisiei bisericești.

Deputatul Gerasim Sărb face propunerea, ca protocoalele congresuale și eparhiale, și alte cărți, să nu mai fie desfăcute și împărțite parohiilor prin protopresbiteri, ci prin librării.

Același deputat propune sistematizarea de posturi de canceliști pe lângă fiecare protopresbiter traștural.

În fine, tot deputatul Gerasim Sărb propune, ca să se poarte de grijă, ca bisericele să fie provăzute cu luminări de ceară, ori de steară.

Primele două propuneri se predau comisiei organizatoare, cea din urmă comisiei bisericești.

Deputatul Dr. Aurel Vlad face propunerea următoare:

Considerând că pentru toate categoriile de funcționari publici s'au făcut în timpul din urmă îmbunătățiri efective și simțitoare, și numai pentru preoția noastră dela 1898 — timp de 14 ani, nu s'a făcut nici o îmbunătățire;

„Considerând că din motivul acesta în cercurile preoției s'a produs un curent de nemulțămire, ca și cum corporațiunile mai înalte bisericești nu se ocupă din deajuns cu soarta preoției de mir;

Considerând și sumpetea ce s'a declarat în timpul din urmă, care apasă greu asupra vieții preoților noștri cu famili,

propun:

Congresul național-bisericesc invită pe consistorul mitropolitan ca să studieze cu deamănuntul chestia stării materiale a preoției noastre și în cercul autonom al corporațiilor noastre să sistematizeze din nou venitele preoției, în special venitele stolare conform cerințelor timpului, luând de bază, atât dotația de stat, — cât și beneficiile cari au să le presteze comunele bisericești și credincioșii pentru monașii, așa, ca starea umilitoare de azi cu venite de 800 coroane anuale să înceteze, și să li se garanteze preoților o existență mai potrivită poziției ce ocupă în organismul bisericei.

Și fiindcă congresul național bis. se întrunește numai din 3-3 ani, consistoriul mitropolitan să facă dispoziții, ca consistoriile eparhiale încă în decursul anului acestui, eventual cel următor, să facă toți pașii necesari în direcțiunea aceasta, — și să raporteze s'noadelor eparhiale despre rezultat, — și la timpul său și procsimului congres național.”

Propunerea se predă comisiei bisericești.

Deputatul Nicolae Borzea face propunerea, să se facă pașii necesari, ca elevii dela meserii să poată merge în Dumineci și sărbători al bisericii.

Se predă comisiei școlare.

Se intră la ordinea de zi.

Comisiunea școlară prin raportorul Lăzar Triteanu raportează asupra părții a doua din raportul consistorului mitropolitan, ca senat școlar, care se refere la mersul învățământului. Comisiunea propune luarea la cunoștință a celor caprinse în raport și îndrumarea consistorului mitropolitan, ca să dea înțelegere cât mai curând noului organ pedagogic al învățătării din întreaga mitropolie.

După o motivare mai lungă și temeinică, raportorul propune apoi, ca consistorul mitropolitan să fie îndrumat se compună și înainteze guvernului o temeinică reprezentare în chestia art. de lege 27 dela 1907, vătămător pentru biserica noastră, cerând schimbarea acestei legi și înlocuirea ei cu o lege dreaptă școlară, care să aibă în vedere adevăratele interese ale educației și ale instrucției populare.

Asupra propunerii se naște discuție. Excelența Sa, Mitropolitul Ioan Meșianu, crede, că situația nu e de așa astăzi, ca de a pași propuși să se poată accepta vre-un rezultat. Ar dori deci, ca numai la timp oportun să se facă aceea ce propune comisiunea, iar nu imediat.

Deputatul Emanuel Ungurianu dorește să se lase la buna chibzuială a consistoriului mitropolitan alegerea momentului,

când se înainteze reprezentatiunea. E însă pentru primirea propunerii.

Deputatul Dr. Aurel Vlad e de părere, că congresul e dator să constate totdeauna când se întrunește efectul păgubitor al legii școlare pentru școalele populare și să ceară modificarea legii. Crede că tocmai acum ar fi momentul potrivit de a se face pași în direcțiunea aceasta, când raporturile internaționale sunt atât de nedre.

Deputatul I. A. de Preda e convins, că consistoriul mitropolitan va lua forma și momentul potrivit pentru înaintarea reprezentatiunii. Să se lase eșecutarea în grija consistoriului mitropolitan. Primește propunerea.

P. C. Sa, Arhimandritul Vasile Mangra dorește, ca congresul să chibzuiească bine ce face și ce hotărăște. Nu e în contra înaintării unei petiții la guvern, pentru modificarea legii, dar să se facă lucrul cu oare oare precauțiune.

Deputatul Octavian Goga, își exprimă părerea de rău, că antevorbitorial sau nu consimite întru toate cu ceilalți membri ai congresului.

P. S. Sa, Episcopul Dr. Miron E. Cristea, crede, că în contra acceptării propunerii nu e nimeni. O anumită precauțiune însă se impune congresului.

În chestie personală vorbește Arhimandritul Vasile Mangra, spunând, că nu a criticat propunerea, nu e în contra primirii ei, ci a excepțional numai espunerea de motive a raportului.

Dr. Nicolae Oncu face o mică modificare în propunere. Se admite, și propunerea se primește.

În numele comisiei financiare raportează acum raportorul Dr. Nicolae Vecerde, Sune, că comisiunea s'a constituit sub președinția deputatului Nicolae Ivan.

Propune apoi, ca raportul general al consistoriului mitropolitan, ca senat episcopesc, să fie considerat de oetii și să fie luat de bază la desbaterea specială.

Se primește. Intrându-se în discuția pe articole, punctul prim din raport, referitor la fondurile și fundațiunile din mitropolie, se ia spre știre.

La punctul 2, referitor la cheltuielile de proces pentru despărțirea hierarhică a comunei bisericești din Fabricul Timișorilor, comisiunea propune, ca aceste cheltuieli, în sumă de peste 11 mii coroane, să fie contate în sarcina episcopiei ce se va înființa la timpul seu în Timișoare.

Se naște discuție, la care iau parte deputații: Emanuel Ungurianu, Parteniu Cosma, Excelența Sa, Mitropolitul Ioan Meșianu, P. S. Sa, Episcopul Ioan I. Papp, P. C. Sa, Arhimandritul Dr. Ilarion Puscaru, Dr. V. Banișce, Nicolae Ivan, și Dr. Nestor Opreanu. În urmă se decide, ca suma din întrebare să rămână contată deocamdată în sarcina fondului de despărțire hierarhică.

Punctul 3 și 4 din raportul general al consistoriului mitropolitan, ca senat episcopesc, la propunerea comisiei se ia spre știre.

Tot raportul Dr. Nicolae Vecerde raportează în numele comisiei financiare asupra raportului consistoriului mitropolitan în chestia fundațiunii Trandafil. Se citește raportul consistoriului și la propunerea comisiei se ia în general spre știre. Comisiunea face apoi următoarele propuneri:

a) Consistorul mitropolitan să și procure estrase autentice din cărțile fundare și schițe despre moșia care formează fundațiunea, ca pe baselor să se poată compune un inventar exact al fundațiunii.

b) Consistorul mitropolitan să continue pertractările cu patriarhia sârbească pentru stabilirea modului de administrare a fundațiunii, care e românească și sârbească.

c) Consistoriul mitropolitan să compună și să se prezinte proximalului congres literile fundaționale ale acestei fundațiuni.

d) Soma primită din fundațiune ca despăgubire să se administreze separat, iar

stipendii să se dea numai din venit, cu observarea strictă a dispozițiilor testamentare.

e) Cu avocatul *Dr. Emil Babeș*, care și-a câștigat anumite merite în jurul acestei fundații, consistoriul mitropolitan să continue și termine încheierea socotelilor, și se facă raport proximalui congres.

f) Testamentul fericiților fondatori să se alăture la protocol.

Propunerile comisiei s-au primit, după ascultarea părerilor domnilor *P. Cosma*, *Dr. G. Dobrin*, *Em. Ungurianu* și ale *Excelenței Sale, Mitropolitului Ioan Mețianu*.

Comisiunea organizatoare, prin raportul *Augustin Hamsea*, Arhimandrit, raportează asupra proiectului de *normativ* referitor la regularea funcțiunii organelor protopresbiterale, instituite în temelul §-lui 30 din statutul organic.

Normativul, la propunerea comisiei, se primește în general și în special, cu mici modificări stilare.

Se decide introducerea normativului în mod provizoriu.

Tot în numele comisiei organizatoare raportează *Dr. George Dobrin* asupra raportului delegației congresuale în chestia despărțirilor hierarhice de către Sârbi. Se citește raportul și se ia spre știre. Propunerile potrivite ale comisiei se primesc. Față de decedatul membru al delegației congresuale *Ioan Budințianu*, la propunerea *Excelenței Sale, Mitropolitului Ioan Mețianu*, congresul își exprimă condolența prin sculare.

Sedința proximală se anunță pe după amiază, la orele 4 și sedința se ridică la orele 12 și un sfert.

Sedința a șasea.

S'a ținut Vineri d. a. la orele 4. *President I. P. S. Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Mețianu*. *Notar de sedință Dr. Teodor Burdan*.

Notariul Dr. Ioan Pap citește procesul verbal al sedinței premergătoare. S'a autentică.

Deputatul Nicolae Ivan face constatarea, că *deputatul Dr. G. Roșin*, care a cerut concediu pe restul sesiunii în sedința de înainte de amiază, nu e încă verificat. Propune deci, ca rugarea sa de concediu să fie predată comisiei verificatoare.

Se primește.

P. S. Sa, Episcopul Dr. Miron E. Cristea propune, ca față de fondatorul *Trandafil* și soția sa *Maria*, biserica să și arate recunoștința în felul, că consistoriul mitropolitan să fie îndrumat să stabilească o zi din an, în care să se celebreze parastas în toate bisericile noastre pentru odihna sufletelor marilor fondatori.

Propunerea se declară de urgentă și se primește în unanimitate, fără discuție.

Deputatul Dr. Val. Moldovan se roagă de concediu pentru restul sesiunii. Concediul cerut se acordă.

Se intră în ordinea de zi.

În numele comisiei școlare raportează *deputatul Dr. V. Branișce* asupra proiectului de regulament pentru esamenul de calificare învățătoarească la institutele pedagogice confesionale ale mitropoliei gr.-or. române din Ungaria și Transilvanie.

Expune împrejurările care au reieșit din compunerea acestui nou regulament, înșiră deosebiri între regulamentul nou și vechi, scoțând la iveală inovațiile introduse în noul regulament, apoi propune, ca regulamentul să fie primit în general și în special, cu unele mici modificări stilare.

Proiectul de regulament se votează în general; iar la discuția pe articole *deputatul Nicolae Ivan* propune o modificare stilară la §-ul 27 din regulament, cerând ca în loc de „și în limba maghiară” să se zică: „și în traducere maghiară”. În urma explicațiilor date de raportor, propunerea se retrage.

P. C. Sa, Arhimandritul Dr. Ilarion Pușcariu, excepționează dispoziția trecută în regulament, ca toate chestiile referitoare la esamenul de calificare să se țină din competența consistoriului și să treacă în competența direcțiilor dela pedagogii. Mai ales nu consimite cu aceea, ca diploma de învățător să fie estradată din partea comisiei esaminatoare, ci dorește să se mențină usul de până acum, și diplomele să le dea consistoriul, precum și admiterea la esamenul de calificare să se facă prin consistor.

Vorbește deputatul Dr. Nicolae Onu, care pledează pentru primirea textului din regulament, conform propunerii comisiei.

P. C. Sa, Protosinelul Roman R. Ciorogariu, constată, că diploma nu o poate subscrie și estrada decât numai cel ce a luat parte la esaminarea respectivului, pentru că numai el poate purta răspunderea pentru calculul deți. Roagă congresul să primească textul din regulament.

Excel. Sa, Mitropolitul Ioan Mețianu, dă unele lămuriri, iar *deputatul Lazar Triteanu* pledează pentru votarea textului din noul regulament, însă cu un adaos, anume, ca diplomele să fie subscrise și de arhierul, respective de *presidentul consistoriului*.

Deputatul Vasile Goldiș nu află de necesar adaosul. E pentru primirea textului din regulament.

Raportorul Dr. V. Branișce răspunde la observările făcute în contra textului din regulament, pe care-l recomandă din nou congresului spre primire.

P. C. Sa, Arhimandritul Dr. Ilarion Pușcariu insistă pe lângă acceptarea vederilor sale, cari sunt în consonanță cu dispozițiile statutului organic. Propune, ca în chestia de esamen de calificare să dispună și în viitor consistoriul.

Propunerea *P. C. Sale*, pusă la vot, nu se primește. Se pune la vot propunerea *deputatului Lazar Triteanu*, ca diplomele să fie subscrise și de Arhierul, și se primește.

Se declară în urmă votat și pe articole proiectul de regulament pentru esamenul de calificare învățătoarească.

Comisiunea fundației Gozsda, constituită sub prezidenția protopresbiterului *Andrei Ghidiu*, raportează prin raportorul *Dr. Petru Corneanu*, asupra socotelilor acestei fundații de pe anii 1909, 1910 și 1911. La propunerea comisiei, socoteile se aprobă și reprezentanței fundației *Gozsda* i se dă absolutoriul îndatnat.

Regularea competențelor esatorului, cu ocazia esaminiilor, încă nu s'a făcut; consistoriul mitropolitan se îndrumă deci, a face, respective a esopera dela reprezentanța fundației aceasta regulare.

Alegerea domnului *Dr. Ioan Miha* de membru în reprezentanță, în locul decedatului *Ioan cavalier de Pușcariu*, se ia la cunoștință cu aprobare.

Comisiunea financiară, prin raportorul *Nicolae Garoiu*, raportează asupra socotelilor consist. mitropolitan, pe anii 1909, 1910 și 1911.

Se citește raportul consistoriului mitropolitan în chestia aceasta și se propune aprobarea socotelilor, aflate în perfectă regulă, iar congresul le aprobă și dă absolutoriul consistoriului mitropolitan.

Comisiunea mai propune, ca în viitor la socotele, consistoriul mitropolitan să alăture și un conspect sumar despre fonduri și fundații.

Propunerea se primește.

Sedința proximală se anunță pe Sâmbătă la orele 10 dimineața. Sedința se ridică la orele 6 sara.

Sedința a șaptea.

S'a ținut Sâmbătă, în 6/19 Octombrie, în sala mare a casei comitatense. S'a deschis la orele 10. *President I. P. S. Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Mețianu*, *notar de sedință Augustin Ghilezan*.

Protocolul sedinței premergătoare, citit prin *notarul Dr. Teodor Burdan*, se autentică, cu mici modificări stilare.

Deputatului Dr. Alesandra Moraria i se acordă concediul cerut pe restul sesiunii.

Deputatul Dr. Nestor Opreanu adresează interpelație înaltului presidiu în chestia comuni bisericești din *Hodmezővárhely*, scoasă de sub jurisdicțiunea mitropoliei noastre prin dispoziție ministerială.

Excelența Sa, Mitropolitul Ioan Mețianu, expune fazele prin cari a trecut afacerea, și își dă părerea, că interpelația ar putea să fie trecută la consistoriul mitropolitan pentru a mai face în chestia aceasta ceea ce s'ar mai putea face.

Vorbește de nou interpellantul, apoi *deputatul Vasile Goldiș*, care comunică adevăratul motiv al dispozițiilor luate în chestia aceasta din partea guvernului și propune predarea interpelării în competența consistoriului mitropolitan, spre a face toți pașii pe cari îi va afla de ducători la scop.

Congresul decide în acest înțeles.

Se intră în ordinea de zi.

Comisiunea verificatoare, prin raportorul *Dr. G. Popa* referă asupra mandatului *deputatului Dr. G. Roșin*, ales în cercul Tinea. Propune, ca actele să fie predare spre întregire consistoriului mitropolitan, iar verificarea numitului deputat să fie ținută în suspens.

Se primește.

Acelaș raportor propune, ca față de decedatul deputat congresual *Dr. Traian Puticiu*, congresul să și exprime condolențele prin sculare (se face), iar consistoriul mitropolitan se îndrumă să țină măsurile pentru efectuarea noului alegeri.

Se primește.

În numele comisiei bisericești raportează *Dr. Nestor Opreanu* asupra proiectului de regulament pentru procedura

judecătorească în cauzele matrimoniale. Propune acceptarea proiectului în general, ca basă pentru desbaterea specială.

În contra proiectului vorbește *P. C. Sa, Arhimandritul Dr. Ilarion Pușcariu*, pentru proiectul *deputatului I. A. de Preda*, iar *deputatul Dr. V. Branișce* prezintă proiect nou de regulament, pus pe alte baze.

Vorbesco la obiect: Dr. G. Dobrin, *Arhimandritul V. Marguș*, *P. Cosma*, *Excelența Sa, Mitropolitul Ioan Mețianu*, *Vasile Goldiș*, *Arhimandritul Dr. Il. Pușcariu*, iar congresul primește proiectul de regulament prezentat din partea comisiei.

La discuția pe articole, la care au participat *deputații: Dr. Branișce, I. A. de Preda, Dr. G. Popa, Vasile Dămbian, Nicolae Garoiu și raportorul*, se primesc modificările propuse din partea comisiei. Proiectul de regulament se declară votat și pe articole.

I. P. S. Sa, Mitropolitul Ioan Mețianu necesită fiind să se depărteze, predă prezidiul *P. S. Sale Episcopului Ioan I. Papp*, care consultă congresul, dacă vrea continuarea desbaterii, ori amânarea sedinței, și pronunțându-se congresul pentru amânare, anunță sedința proximală pe d. a. la orele 4 punând la ordinea zilei alegerile pentru consistoriul mitropolitan și delegațiunea congresuală și încheie sedința la orele 12 și jumătate.

Sedința a opta.

S'a ținut Sâmbătă, în 6/19 Octombrie, d. a. la orele 4. *President I. P. S. Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Mețianu*, *notar de sedință Mateiu Voileanu*.

Procesul verbal al sedinței premergătoare, citit prin *notariul Augustin Ghilezan*, se autentică.

Înaltul presidiu anunță, că regulamentul pentru procedura judecătorească în cauzele matrimoniale, votat înainte de amiază, intră în vigoare imediat după publicare.

Se intră în ordinea de zi.

Raportorul Dr. Nestor Opreanu propune în numele comisiei bisericești, ca propunerea înaintată congresului din partea *deputatului Aurel Pap*, în chestia împedecării lățirii nezarernismului și a baptismului printre Români, să se predea consistoriului mitropolitan spre studiere și aflarea modalității ducătoare la scop.

P. S. Sa, Episcopul Dr. Miron E. Cristea, crede, că măsurile înșirate în propunere nu vor fi suficiente pentru înjungerea scopului. Preoții noștri nu sunt pregătiți pentru a putea face pe misionari printre cei răstășiți. Ar dori deci să se iee măsuri, ca în teologie să se introducă studiul ereziilor moderne: al nezarernismului, baptismului, etc. pentru ca preoții să le cunoască forma și ființa. Ar dori apoi, să se facă pretutindenea catihizarea tinerimei, pentru a fi ferită pe calea aceasta de a cădea în mrejele nazareismului.

Vorbește la obiect P. C. Sa, Protosinelul Roman R. Ciorogariu, apoi *Excelența Sa, Mitropolitul Ioan Mețianu*, că întregirile propuse de *Preasfințitul Episcop Miron* nu cad în competența congresului; iar congresul primește propunerea comisiei și predă întregirile părintelui *Episcop Miron* consistoriului mitropolitan, ca material de studiu.

Acelaș raportor propune, ca propunerea *deputatului Dr. Aurel Vlad* în chestia dotațiilor preoților se fie predată consistoriului mitropolitan, cu îndatorirea: să adune datele necesare, se studieze chestia și să țină de urgență măsurile pentru sistematizarea propusă de *deputatul Dr. Aurel Vlad*.

Se naște discuție. *Vorbesco deputații Roman R. Ciorogariu*, protosinel, și *Nicolae Ivan*, explicând intenția propunătorului (care e absent) *P. C. Sa, Arhimandritul Marguș*, ca *president al comisiei bisericești* spune, că propunerea, așa cum a făcut-o *Dr. Vlad*, trece la consistoriul mitropolitan spre confirmare. Comisiunea nu propune mai puțin.

R. stește o vorbire mai lungă deputatul Dr. V. Branișce, înfierând și condamnând pornirea anarhică a unora dintre preoți, cari brusc se arată pe Arhierul, brusc se arată poporul, deosebind superioritatea bisericească și vreau să plece pe căile socializării, adresându-se celor necompetenți pentru ajutorul pe care numai dela popor și dela biserică pot să'l ceară și primească. E de datorita congresului să țină măsurile posibile pentru ameliorarea situației preoției, dar să se iee măsuri și pentru împedecarea și stărpirea anarhiei.

P. C. Sa, Arhimandritul Hamsea arată, că concluse pentru îmbunătățirea dotației preoției a luat congresul în sesiunea trecută și a luat și în sesiunea actuală (sedința III). E pentru propunerea comisiei.

Deputatul Dr. G. Dobrin dorește, ca congresul să se ocupe serios cu afacerea, se arete fapte, pentru că numai atunci se va reduce numărul nemulțămîților. S'a se

vină deci cât mai îngrabă în ajutorul precizilor, dar să se pună capăt și anarhiei.

Vorbește în chestie personală P. C. Sa, Arhimandritul Augustin Hamsea, apoi vorbește *P. C. Sa, Arhimandritul Dr. Ilarion Pușcariu*, spunând, că fără congruă, așa cum ar dori unii, nu se poate face îmbunătățirea sorții preoției, și nici preoțimea nu va renunța la congruă. Dar și de altcum congresul a decis, să se ceară uro rea congruă.

De aceeași părere e și *P. S. Sa, Episcopul Ioan al Aradului*, care află de corectă propunerea comisiei, pe care o primește.

Mai vorbesco la obiect: *Dr. Nicolae Onu*, *Oct. Goga*, și protosinelul *Ciorogariu*, iar raportorul reflectează la vorbirile rostite, și congresul primește propunerea comisiei.

Se pun la ordinea zilei alegerile pentru consistoriul mitropolitan.

Excelența Sa, Mitropolitul Ioan, numește sorutinători pe domni: *Dr. Eusebiu R. Roșca*, protosinel, *Petru Ionaș* și *Constantin Păpa*. Se citește lista deputaților congresuali și răspund 67, cari depun în urnă listele de votare.

Comisiunea sorutinătoare se retrage acum pentru a face adunarea voturilor date, iar congresul își continuă lucrările.

La propunerea *deput. Dr. Nestor Opreanu*, ca raportor al comisiei bisericești, se predă consistoriului mitropolitan spre studiere și posibilă executare propunerea *deputatului congresual Gerasim Sârb*, în chestia luminării de ceară pe seama bisericilor, și propunerea *P. S. Sale Episcopului Miron*, în chestia aplicării de cantori salariați.

Asemenea se predă consistoriului mitropolitan spre studiere și executare propunerea *deputatului Nicolae Borzea*, în chestia catehizării elevilor dela școalele de meserii, și anume, la propunerea comisiei școlare, făcută prin raportorul *Lazar Triteanu*.

Comis. petiționară, constituită sub prezidenția protopresbiterului *G. Pletoșu*, raportează prin raportorul *Dr. V. Pahone* asupra rugărilor intrate la congres. Sunt două și amândouă se predau consistoriului mitropolitan spre rezolvare în cercul său de competență.

Comisiunea financiară raportează prin raportorul *Dr. N. Vecerdeas* asupra propunerii *deputatului Gerasim Sârb*, în chestia desfacerii cărților oficioase, nu prin protopresbiteri, ci prin librării. Comisiunea propune admiterea propunerii. *Deputatul Nicolae Zigre* face contrapropunere, ca să se mențină usul de până acum.

Congresul primește contrapropunerea. Se menține usul din trecut.

Bugetul consistoriului mitropolitan pe cei trei ani următori, la propunerea comisiei financiare (raportor *Dr. Nic. Vecerdeas*) se votează.

P. C. Sa, Protosinelul Dr. Eusebiu R. Roșca, comunică acum rezultatul alegerilor.

Au fost aleși următorii:

a) În senatul bis rices, asesor ordinar, *Dr. Iosif Traian Badescu*, protosinel cu 62 voturi, asesor suplent, *Ioan Păpa*, protopop, cu 63 voturi.

b) În senatul școlar, asessori ordinari: *Lazar Triteanu* cu 56, *Andrei Bărsănu* cu 67, *Roman Ciorogariu* cu 65, *Dr. Iosif Gall* cu 64, *Vasile Goldiș* cu 52 și *Dr. Valer Branișce* cu 57 voturi.

Asessori suplenți: *Dr. Ioan Miha* cu 62, *Dr. Nicolae Cosma* cu 58, *George Szerb* cu 67, *Dr. Stefan Petroviciu* cu 67, *Dr. Nestor Opreanu* cu 66 și *Gerasim Sârb* cu 65 voturi.

În senatul episcopesc, asessori ordinari: *Mateiu Voileanu* cu 67, *Part. Cosma* cu 66, *Dr. George Popoviciu* cu 67, *Dr. Geo. G. Dobrin* cu 67, *Dr. Aurel Novac* cu 64, *Nicolae Zigre* cu 64 voturi, iar suplenți: *Dr. Ioan Stroia* cu 67, *Ioan Droș* cu 67, *Dr. Lucian Borcia* cu 66, *Dr. I. Sănoșea* cu 66, *Mihail Veliciu* cu 56 și *Dr. Petru Corneanu* cu 65 voturi.

Înaltpreasfinția Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Mețianu, îi declară pe toți aleși, iar pe cei aleși în senatul bisericesc îi întărește și din a sa parte, dându-le binecuvântarea a h erească.

La propunerea *deputatului Nicolae Ivan* se aleg în delegațiunea congresuală pentru despărțirile hierarhice următorii: *P. C. Sa, Arhimandritul Augustin Hamsea*, *Dr. Iosif Gall* și *Petru Truța* din dieceza Aradului, apoi *P. C. Sa, Arhimandritul Filaret Musta*, *Eie Trăilă* și *Dr. Petru Zăpeneag* din dieceza Caransebeșului. Congresul anunță, că *president al delegațiunii* e *Excelența Sa, Mitropolitul Ioan Mețianu*, iar locțiitor *P. S. Sa, Episcopul Ioan I. Papp* al Aradului.

Sedința proximală se anunță pe Duminică la orele 10 și jumătate. Sedința se ridică la orele 7 sara.

Ședința a noua.

A fost ultima ședință a congresului. S'a deschis la orele 11 fără un sfert, prin I. P. S. Sa, Mitropolitul Ioan Mețianu. Notar de ședință Mateiu Voileanu.

Să intră în ordinea de zi.

Comisiunea specială, încredințată cu studiarea chestiei, dacă se pot împărți, ori nu, fondurile destinate pentru episcopiiile noi, ce sunt a se înființa, raportează prin *Emanuil Ungurianu*, că vorba poate să fie numai despre fondul Șaguna, astăzi urcat la suma de 872-826 coroane, care în idee ar putea fi împărțit în trei părți, manipulându-se separat, însă tot la consistoriul mitropolitan, ca: „fondul Șaguna pentru episcopia Timișorilor”, „fondul Șaguna pentru episcopia Orășii-mari”, și „fondul Șaguna pentru episcopia din Cluj”. Comisiunea face propuneri în acest înțeles.

P. S. Sa, Episcopul Ioan al Aradului e în contra împărțirii, pentru că acesta ar fi un lucru prematur. Cere luarea obiectului dela ordinea zilei.

Vorbesc la obiect: P. Cosma, Dr. Nestor Opreanu, P. C. Sa, Arhimandritul Mangra, și raportorul Em. Ungurianu, iar congresul, cu respingerea propunerii comisiunii, trece la ordinea zilei; nu admite împărțirea fondului, care rămâne se fie administrat și în viitor ca până acum.

Rugarea de același cuprins a consistoriului din Oradea mare, la propunerea comisiunii speciale, (raportor Dr. G. Dubrin) dură ascultarea părerilor Excelenței Sale, Mitropolitului Ioan Mețianu, ale P. S. Sale Episcopului Ioan, ale deputaților I. A. de Preda, Vasile Goldiș, Vasile Mangra și ale raportorului, să respingă.

Același raportor propune, ca fondul pentru înființarea episcopiei din Timișoara, administrat de consistoriul arădian, se fie predat spre administrare mitropoliei. Vorbește P. S. Sa, Episcopul Ioan al Aradului, care e în contra extradării fondului, apoi Excelența Sa, Mitropolitul Ioan Mețianu, P. C. Sa, Arhimandritul Vas. Mangra și Vasile Goldiș, iar congresul decide, ca fondul să rămână în administrarea consistoriului arădian.

Același raportor în numele comisiunii organizatoare propune, ca propunerea deputatului Dr. V. Pehone, de a se cassa taxa de 40 coroane stabilită pentru înaintarea de recursuri la consistoriul mitropolitan, se fie respinsă. Se primăște. Propunerea deputatului Gerasim Sărb, de a se s'as' misa posturi de canceliști pe lângă protopresbiterii, la propunerea aceluiași raportor se predă consistoriului mitropolitan spre studiere.

Congresul apoi, ca for de arbitrar, decide, la propunerea aceluiași raportor, și ascultând părerea P. S. Sale, episcopului Ioan al Aradului, că fondul cultural, manipulat de corzistoriul arădian, formează proprietatea numai a consistoriului acestuia, nu și proprietatea consistoriului de la Oradea-mare.

În chestia limbei de ostehizare congresul aduse în sesiunea trecută a hotărâre, pe care guvernul a omisat-o prin rezoluție prealabilă. Raportul consistoriului mitropolitan despre pașii întreprinși în direcția aceasta, și special despre înaintarea unei reprezentări exploatoare (la care nici până astăzi răspuns nu a sosit) la guvern, cu rugarea, ca se fie prezentată și Majestății Sale, — congresul îl ia la cunoștință.

Se stabilesc speșele congresului și se iau dispoziții cu privire la autentizarea proceselor verbale despre cele două ședințe din urmă, apoi Excelența Sa, Mitropolitul Ioan Mețianu, rostește vorbirea publicată la loc de frunte al ziarului nostru.

Răspunde în numele congresului P. C. Sa, Arhimandritul Dr. Ilarion Pușcariu, mulțumind Excelenței Sale pentru indulgență, tactul și înțelepciunea cu care a condus debaterile congresului.

Ședința, și cu ea sesiunea ordinară congresuală, se încheie la ora una d. a. Excelența Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Mețianu, părăsește sala, însoțit de P. S. Sa, Episcopul Ioan I. Papp al Aradului (Părintele Episcop Miron al Caransebeșului, fiind ocupat în altă parte, nu a putut participa la ședința aceasta) între șgimotoarele scolare ale deputaților congresuali și ale publicului asistent.

Din protopresbiterate.

Convocare

On. preoțime din tractul Abrud se convoacă la conferința anuală, ce se va ține în Abrud Marți în 30 Octomvrie a o., cu următorul

Program:

1. Serviciul divin la orele 9 a. m. celebrat de preotul Iosif Gomboș, eventual protopresbiterul Petru Popoviciu.

2. Predica o va rosti preotul Traian Tomuș, textul: „Până la moarte te lupta pentru adevăr și Domnul Dumnezeu se va lupta pentru tine”. Sir. 4 32.

3. Deschiderea conferinței, constatarea celor prezenți și constituirea biroului.

4. Discuție asupra serviciului divin și a predicii.

5. Comunicarea ordinelor Ven. Cons. privitoare la conferință.

6. Tema dată de Ven. Cons.: „Cum s'ar putea face cu bun efect educația religioasă-morală a credincioșilor noștri și mai ales a elevilor de școală din acele comune bisericești, în care nu avem școală confesională”, lucrată de preotul Iosif Gomboș.

7. Prezentarea proiectului de statute pentru biblioteca tractuală prin comisiunea aleasă de conferința trecută.

8. Raportul grupurilor religioase.

Abrud, 27 Septemvrie 1912.

Petru Popoviciu
protopresbiter.

Convocare.

Prin aceasta convocare onorata preoțime tractuală la conferința prețasă pe ziua de Marți în 6/19 Noemvrie 1912 în edificiul școlii noastre confesionale din Cohalm.

Programă:

1. La 8 ore dimineața s'fă liturgie celebrată de preoții Ioan Mihailă și Ioan Cuta. Predică de preotul Emil Gheșja.

2. Deschiderea conferinței și constituirea biroului. Discuție asupra serviciului divin și asupra predicii roșite.

4. Comunicarea rezoluției consistoriale asupra concluderilor conferinței trecute. Alte comunicate.

5. Rezultatul activității anului expirat. Fiecare preot va înainta despre aceasta un raport la oficiul protopresbiterial până cel mult în 15 Oct. c.

6. Cum s'ar putea face cu bun efect educația religioasă morală a credincioșilor noștri, și mai ales a elevilor de școală din acele comune bisericești în care nu avem școală confesională? Temă lucrată, de preotul Teofil Roșca.

7. Care sunt cauzele sporiței anevioase la Românii cari locuiesc între Sași și cum s'ar putea ele delătura, de parohal Ioan Grecean.

8. Statorirea temelor pentru conferința viitoare.

9. Închiderea conferinței.

Cohalm, în 30 Septemvrie 1912.

Ioan Bercan
adm. popesc.

NOUTĂȚI.

Parastas. Sâmbătă la orele 9 dimineața s'a celebrat parastas în catedrala din Sibiu într-o odihnă sufletului fericitului Arhiepiscop și Mitropolit Miron Romanul. A oficiat I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Mețianu, asistat de P. C. Lor, Dr. Ilarion Pușcariu, arhimandrit, vicar arhiepiscopesc și Dr. Eusebiu R. Roșca, protosinel, director seminarial, de protopresbiterii Galacteon Sagău, Mateiu Voileanu, Lazar Triteanu și Dr. Ioan Storoia și de diaconii D. Câmpian și Dr. V. Stan. Au fost de față Preasfinții episcopi Ioan și Miron, domniile deputați congresuali, elevii seminarului „Andreian” cu profesorii lor, și alt public. A cântat corul seminarial, condus de dl profesor Tim. Popovici.

Personal. Preasfințiiile lor, Episcopii Ioan I. Papp al Aradului și Dr. Miron E. Cristea al Caransebeșului au plecat azi dimineață din Sibiu, la reședințele lor.

Sfințire de biserică Damneacă, în 14/27 Octomvrie o. se va sfinți biserică și școala din comuna bisericească Tâmpa, tractul Devel, prin P. C. S. Protosinelul Dr. Eusebiu R. Roșca, director seminarial, ca mandatar al înaltpreasfințitului Domn Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Mețianu.

Războiul. Au proclamat războiul în contra Turciei și celelalte state mici balcanice: Sârbia, Bulgaria, și Grecia, și au început deja ostilitățile.

George G. Popp, mare proprietar, fost președinte al comitetului parohial al bisericii Sf. Adormiri și al corporațiilor școlare din Brașov, vechiu membru al comitetului național român, membru în consiliul comunal și municipal ș. a. a. încetat din viață în Brașov, Vineri în 5/18 Oct. a. c. la orele 8-35 seară, implinind vârsta de 68 ani. În mormântarea regretatului se va face astăzi Luni, în 8/21 Oct. la orele 3 p. m. în cimiteriul capelei gr.-or. române din Groaver, în Brașov. Odihnească în pace!

Universitatea săsească. Sesiunea ordinară din anul acesta a universității săsești este convocată la Sibiu pe ziua de Joi, 21 Noemvrie 1912.

Atentatul îndreptat Marța trecută asupra vieții fostului președinte Teodor Roosevelt al Statelor unite, n'a izbutit. Atentatorul este un socialist. A tras patru focuri de revolver, dar numai unul a nimerit. Roosevelt, care tocmai mergea în trăsura la o adunare electorală, deși era rănit la piept a ținut o cuvântare agitătorică; în urma pierderii de sânge, dela o vreme a fost necesită să-și interzică vorbirea. Transportat la spital, acum se simte scăpat de pericol. Socialistul este arestat.

Aviatori francezi pe câmpul de război. Din Paris se vestește, că poarta otomană a angajat cinci piloți francezi, cu contract pe trei luni de zile. Piloții primesc salar lunar de cinci mii de franci de fiecare persoană, iar mecanicii lor câte o mie de coroane pe lună. Francezii sunt datori să aducă cu sine aeroplanele lor.

Admiterea femeilor la facultatea de drepturi. Monitorul oficial publică hotărârea monarhului, prin care se permite femeilor să fie primite la cursurile contabilității de stat, ce se țin la facultatea juridică a universităților și la academiile de drepturi din patrie. La aceste cursuri se admit femei, care au implinit etatea de 16 ani și au terminat patru clase secundare. Cererile se adresează către ministerul de culte și instrucțiune publică.

Pentru flota aeriană austro-ungară. Se scrie din Viena, că doi mari industriași, Dreher și Schöller, au contribuit fiecare câte o sută de mii de coroane pentru scopurile flotei aeriene austro-ungare.

Școală superioară pentru științele educative. În zilele apropiate se va deschide în Geneva, sub numele Institut J. J. Rousseau, un așezământ unic în felul său. Institutul are de scop să fie un centru al cercetărilor pe terenul educației și să oprească răspândirea diletanțismului în chestiuni de pedagogie. Metoda de instruire are să fie mai ales practică. Obiectele principale de învățământ sunt: psihologia cu deprinderi în laboratoriu, didactica, igiena școlară, educația copiilor anormali, educația morală și socială, istoria și filozofia marilor pedagogi, administrația școlară și organizarea școlilor. Se admit la cursuri atât bărbați, cât și femei, dacă au implinit 18 ani și au cunoștințele prealabile necesare. Studile durează de obicei doi ani, se admit totuși și reduceri la două sau trei semestre. Intemeietorul așezământului este renumitul profesor universitar, Eduard Claparede, din Geneva.

Mulțumită. Doamna Mărioara Ilie n. Zigre, soție de avocat în Tânc, a binevoit a colecta dela mai multe dame și domni și a transpune casei „Reuniunii femeilor române din Sibiu” suma de cor. 52-70 fl. pentru scopurile acesteia. Asemenea a mai binevoit a dona cor. 10 dl Dr. A. F. Tamaș, medic în Buma. Tutorul donațiilor exprimă mulțumită. Comitetul R. f. r. d. S.

Încunoștințare. Societatea „Petrul Maior” din Budapesta în ședința sa generală ordinară din 13 Octomvrie st. n. s'a constituit în felul următor: Președinte: Vasile Stoica, student în litere. V. președinte: Gheorghe Comșa, stud. în drepturi. Secretar: Emil Tăposu, stud. în medicină. Notari: Ilie Cristea, stud. în litere. Andrei Crăciun, stud. în tehnică. Cassar: Petre Nicolescu, stud. la acad. com. Controlor: Ion Alămorescu, stud. în medicină. Bibliotecar: V. rgil Bibereș, stud. în drepturi. V. Bibliotecar: Ion Volcu; student în medicină. Erosom: Matei Sofonea, stud. în medicină. Comisia de supraveghere: Dumitru Cosme, stud. în medicină. Iosif Radoslav, stud. în tehnică. Victor Vlad, stud. în tehnică. Comisia literară: Andrei Crăciun, stud. în tehnică. Ilie Cristea, stud. în litere. Flore Al George, stud. în litere. Gheorghe Lăză, stud. în medicină. Romul Molin, stud. în drepturi. Vasile Stoica, stud. în litere. Victor Vlad, stud. în tehnică.

La producția teatrală, ce se va da mâine, Marți 9/22 Octomvrie de „Reuniunea sodalilor români din Sibiu” în teatral orășenesc din loc se va executa de oătră oapela crășenească între alte bucuți și frumoasa compoziție românească „Serata etnografică”, pusă cu multă prevenire la dispoziție de dl autor Dr. Tiberiu Brediceanu, secretarul „Albinei”.

Sentență draconică. Ziaristul Eugenio Noel, cum se anunță din Madrid, a fost osândit săptămâna trecută la temniță pe șase ani, din cauză că a rostit într-o adunare de republicani câteva declarațiuni teoretice despre regalitate. Ziarele spaniole, chiar și cele monarhistice, cer ca regele Alfonso să grațieze pe ziaristul osândit.

Biserica Sfânta Sofia. Un specialist englez, Thomas Jackson, însărcinat de guvernul turcesc, a făcut mai de mult timp cercetări asupra solidității marelui bisericii Sfânta Sofia din Constantinopol, transformată în moschee. Într-o scrisoare, adresată de Jackson ziarului Times, se spune, că în urma deselor cutremure de pământ cupola vestitei clădiri amenință cu surpare; asemenea și zidurile de partea nordică și sudică nu mai păstrează situația lor originală. Astfel, după specialistul englez, pericolul unei prăbușiri nu numai există, ci este foarte apropiat.

Lapte vegetal. Am adus știrea despre invenția profesorului Riegler dela universitatea din Cluj. Raportorul unui ziar elujan s'a adresat profesorului numit, care a făcut următoarele comunicații: Nu este vorba de lapte artificial, ci de lapte vegetal; aparatul primitiv, cu care se lucrează deocamdată produce zilnic treizeci litri de lapte, care se întrebunțeză mai ales la clinice; numeroase așezăminte din țară și străinătate încep a se interesa de invenție; după terminarea experimentelor necesare, noul aliment va fi pus la dispoziția publicului.

Diplomă de recunoștință a prim't preotul nostru Ioanichie Oprean din Boz, dela expoziția stuparilor din Germania și Austro-Ungaria, ținută în Bodenbach, pentru mielea trimisă la această expoziție.

Teatru german. Societatea teatrală a domnului director Leo Bauer își începe reprezentațiile Mercuri în teatral orășenesc din loc. Societatea e compusă din puteri noi și cu bună reputație artistică. Reprezentațiile se încep la orele 7 și jumătate.

Bucuria Sașilor din Sebeș. Că neva își exprima bucuria în coloanele zărilor „S. D. Tageblatt” din loc (numărul de Joi săptămâna trecută), că agendele poliției orășenești din Sebeșul săseș au trecut cu 15 Octomvrie n. o. în mâinile jandarmeriei de stat, pentru că acum vor putea fi ținute în frâu elementele numeroase turbulente române, cari înclină spre socialism, cerând egală îndreptățire și câte odată mai atacă și personal pe câte un sas cinstit. Dar acum jandarmeria va obține aceste elemente „cu maximele morale și de bună cuviință din Europa de mijloc”! Se prezintă deci astfel lucrul, ca și când jandarmeria ar fi fost necesară numai pentru a înfrâna pe Români și a-l împedeza de a mai turbura liniștea și ordinea publică (ca și cum numai între Români ar fi de aceia, cari nu respectază liniștea și ordinea, între Sași și Megh'ari nu), pe când trecerea agendelor poliției orășenești din Sebeșul săseș în competența jandarmeriei e o dovadă despre incapacitatea Sașilor de a se servi serviciile polițienești în acest oraș, și e o ostilitate a autonomiei comunale a acestui oraș. Sași din Sebeș pot să se bucură de această știră, noi însă îi compătimim și regretăm, că ei nu au fost în stare să obișnuiască pe Români cu maximele morale și de bunăcuviință (probabil pentru că nu le cunosc nici ei) ci așteaptă acum acest lucru dela jandarmerie, tocmai dela jandarmeria de stat!..

Cărți și reviste.

Vatra Școlară, revistă pedagogică, nr. 8 din Octomvrie 1912 cuprinde: Limba română în școlile primare, de A. Sica. Monografia școlii elementare gr. or. române din Branișoa Bău, de N. Bembă. Informațiuni: Adunări învățătoarești, biceptenarul lui Rousseau, obse.vări critice asupra noului plan de învățământ, serviciul militar și învățătorii, Bibliografie. — Abonamentul: pe an 8 coroane, pe jumătate de an 4 coroane. Adresa: Dr. Vasile Stan, redactor și prof. șm. Sibiu, Piața Hermenu nr. 4 a.

Nr. 414/1912.

(366) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala (nouă) elementară confesională gr. or. română din parohia Poiana Blenchi, tractul Deș, se scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare a acestui concurs.

1. Dotațiunea împreună cu acest post este: 240 cor. dela comuna bisericească din repartitie, 760 cor. se va cere întregire dela stat după definitivarea învățătorului și recunoașterea celui ales din partea statului.

2. Cuartir în edificiul școlii vechi.

3. Grădina de legumi în natură.

Refectanții la acest post și vor înainta cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare în termenul deschis oficiului protopresbiteral Deș, îndatorăți fiind cei aleși a conduce la biserică copiii în Duminică și sărbători și a cânta cu ei sf. liturgie a să prezenta înainte de alegere poporului în biserică spre ași arăta dexteritatea în cântări.

Poiana-Blenchi, din sedința Comitetului parohial ținută la 16 Septembrie 1912.

Ioan Buzură
paroh președinte.

Vasiliu Conțis
notar.

Văzut:

Teodor Herman
protopresbiter.

Nr. 689/1912.

(357) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de cl. III Blăjeni Plaiu, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt cele cuprinse în coala B. despre întregirea venitului preoțesc dela stat.

Petenții au să-și înainteze cererile instruite în sensul legii în termenul deschis la oficiul protopresbiteral și să se prezinte cu 8 zile mai înainte de alegere în zi de Duminică ori sărbătoare la biserică pentru a servi, respective cânta și cuvânta.

Brad, la 22 Septembrie 1912.

In conțelegere cu comitetul parohial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. român al tractului Zarand.

Vasile Damian
protopresbiter.

Nr. 3921/1912.

(365) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de vicanotar în comuna Nagyludas (cercul Szerdahely, comitatul Szeben) dotat cu 1000 cor. salar anual prin aceasta se publică concurs și provoc pe refectanții la acest post a-și înainta cererile instruite conform § 6. art. I. din 1883 și cu atestatele despre serviciile lor până la 31 Octombrie 1912.

Cunoașterea în vorbire și scris a limbii românești se recere necondiționat.

Ziua de alegere se va difige ulterior.

Szerdahely, la 1 Octombrie 1912.

Primpretorul cercual.

Dr. Bruckner.

Dentist

Virgil Muntean

Sibiu, Strada Măcelarilor,

în fața cu Tipografia și Librăria arhidiecezană, intrarea prin strada Quer Nr. 22.

(126) 29—

Aviz.

— Să sprijinim arta română. —

Aduc la cunoștință on. public, că după un serios studiu ce am făcut bisericilor mari, cu ajutorul Prea Ven. Consistor din Sibiu, m'am stabilit în comuna mea Agârbiciu, tr. Mediaș, unde primesc în lucrare orice pictură în ulei fin, ca: Iconostase, orice icoane și mărimi, cruci, prapori, bramuri pentru școli, praznicare, ori ce renoiri — tot felul de aurituri până la cel mai fin aur veritabil, cu prețurile cele mai favorabile. În timpul de toamnă și iarnă ori ce icoane portative (mobile) care le pot executa acasă, le lucrez cu preț foarte moderat.

Pentru lucrurile mele posed numeroase atestate de mulțumire.

Cu deosebită stimă

Nicolae Baci,

pictor bisericesc.

(Agârbiciu—Sz. Egerbegy.)

(46) 37—

Moșie de vândut.

În Sănmihalul de-câmpie (Mezőszent-Mihály), comitatul Kolozs, lângă calea ferată și drumul comitatens se vinde din mână liberă moșie comasată de 62 jug. 205 stăngeni constătoare din:

Casă de locuit acoperită cu șindilă și supraedificatul economic, 2 căsi pentru servitorime. Grădină cu altoi din cele mai nobile specii 1 jug. 1470 stăngeni. Rît de clasa I 8 jug. 1415 st. 12 jugăre 1390 st. arător clasa I (Minta terüet). 11 jug. 1395 st. arător de diferite clase. 7 jug. 465 st. pășune. Vie 3 jug. 35 st. din care 1 jug. 810 st este plantat de 4 ani cu cele mai renumite și fine specii. Pădure de 5 ani 6 jug. 725 st. și pădure de fag de 30 ani 9 jug. 1110 stăngeni.

Adresa proprietarului o comunică administrația acestui ziar. (363) 3—3

„BIBLIOTECA ȘAGUNA“

REDACTATĂ DE Dr. I. LUPAȘ, SĂLIȘTE

A apărut și se află de vânzare la

Librăria arhidiecezană, în Sibiu

Nr. 1.

Însemnătatea bisericii

Nr. 2.

Despre pocăință

Nr. 3.

La ziua sf. Andrei

Nr. 4—5.

Temeliile traiului nostru

Nr. 6—7.

Sfânta Scriptură
în limba românească

de

Dr. I. Lupaș.

Prețul la 10 fl. + porto 5 fl.

Cărbuni de Petroșeni, Cărbuni pentru fauri, Kox de gaz

oferă trimiterea numai în vagon

Rudolf de Gardik, Sibiu,

(95) 15— biroul în elificiul sanatorului.

A apărut și se află de vânzare la
Librăria arhidiecezană

I. Enescu:

Cooperativele sătești

Felul și însemnătatea lor.

Prețul Cor. 1 50, porto 5 fl.

Baie de aburi acasă!

Sute și sute de medici a constatat ca o eră nouă pe terenul samaritan! E lucru știut, că contra

reumei, ișias și al podagrei

singurul mijloc de salvare sunt băile de abur. Cu baie de aburi la domiciliu „Sanitas”, oricine în oricare chilie poate a și face

baia cea mai perfectă de aburi,

în 5 minute cu 5 fileri spese. E culmea comoțiunii în locuință. Metodă încercată, cu siguranță, contra troagnei, catarului, durerii de gâteli, colică, insomnie și altele.

O necesitate absolută și pentru oameni sănătoși. După folosință se poate împătura și așeza după vre-un dulap.

Aparatul se poate vedea fără obligământ de cumpărare toată ziua în

Hotel Neurhrer Nr. 10,

la dorință — spre a încerca o baie de probă — se trimite și acasă.

„Sanitas”, fabrică de aburi în casă în Budapesta.

Reprezentanța principală:

467 1—2

Gara Izidor, Budapesta, XIII., Baross u. 78 I/14.

30,000 de părechi
păpuși și ghețe
se vând cu preț redus.

Toate în lume
se scumpesc!

pânea, carnea, chiria casei, — numai
păpuși și ghețele exec. în atelierul lui

VASILIE BAN

la „Cisma mare roșie“

după cum se numește prăvălia lui, se
ieftinește.

Pentruce? Pentru că această renumită prăvălie de în călțăminte s'a mărit în casa proprie și la fiecare păreche se trage jos chiria. Deaceia el poate lifera ghețe bune și trainice pe lângă prețuri ieftine.

VASILIE BAN

SIBIU, Strada Oanei (Burgergasse) Nr. 7.

Casa proprie.

Dumineca deschis până la 10 ore ante merid.

Comandele din afară se vor executa punctuos ca și până acum.

E deajuns a se arăta numărul, s'au a se desemna pe o hârtie talpa piciorului. La caz că nu convin să schimbă cu alții, eventual să returneze banii.

(221) 43—

REVERENZI!

Premiat:

Expoziția internațională de modă,
Paris 1911: Grand Prix și m. de aur.

La „Croitoria Universală“ I. PETRASCU

Sibiu, strada Cisnădiei 30. — Telefon Nr. 172.

Bogat asortată cu cele mai bune și fine stoffe se primesc și execută

Reverenzi pentru on. preoți

în cele mai bune condițiuni. — Croială modernă. — Serviciu solid și grabnic. —

Pentru lucru se garantează. — Prețuri moderate.

(472) 14—

— Spriginiți industria română. —

Premiat:

Expoziția universală d'n Roma
1911: Grand premiu și med. de aur.